

468

1916 № 788

6147

Երկրորդ տպագրութիւն

ԲԵՆՍՆԻՑԿԻ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ВООРУЖЕННИЙ
Академия Наук
СССР

ԵՍՄԵՌԱՅ

Վոդելի 1 գործողութեամբ

Թարգմանութիւն Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ԷՊՈԽԱ» Մուգ. պեր. № 8.

1915

891.71

Կ-82

5512

6177

891-71
U-82

30 OCT 2006

25 NOV 2010

Երկրորդ տպագրություն

ՄԵՆՆԻՑԿԻ

ԵՍ ՄԵՌԱՅ

Վոդեիլ 1 գործողություն

Թարգմանություն Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ИНСТИТУТ
ВОСТОЧЕДЕНИЯ
Академия Наук
СССР

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ԷՊՕԽԱ» Մուգ. պեր. № 8.

1915

03 JUL 2013

12.160

Настоящая пьеса, подъ заглавіемъ
„Я умеръ“, переводъ С. Торосъянъ,
разрѣшена Намѣстниксмъ ЕГО ИМ-
ПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА на
Кавказѣ, для представленія на сце-
нахъ края. (Отзывъ Канцеляріи за
№ 3890 - 912. 18 февраля 1912 года,
гор. Тифлисъ).

60365-67

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ,

Անդրէյ Իվանովիչ Մուխալովկին:
Օլգա Վասիլենա, դրա կինը:
Սերգէյ Պետրովիչ Տանէկ, դրանց տան
տէրը:
Ստեփան, Մուխալովկինի ծառան:
Գործակաւար:

(Շքեղ սենեակ երրորդական ծառակով: Բնօր
մէջտեղը դիվան. ծախ՝ զրստեղան իր պարա-
գաներով, հեռախօս եւ գրքոյի: Աջ եւ ծախ
դռներ: Վարագոյրը քարճրանկալիս Մուխալով-
կինը պարկած է դիվանի վրայ, ծածկւած սա-
ւանով: Ստեփանը կանգնած է նրա մօտ եւ
լսիս է բարձրաձայն):

ՍՏԵՓԱՆ. (Ուսին սրբիչ): Կաւար-
կալ ննջեցեալ, տէր-Աստուած, տէր-
Աստուած. և ի՞նչ անսպասելի .. ժողո-
վարանից վերադարձաւ, բարձրացաւ
սանդուխքներից. և հէնց դռների մօտ
թոխք, վայր ընկաւ. և հոգին հանգու-
ցելոց .. (Իրանկազին հեծկտում է): Վայ
նոյա ջան, ուղա ջան, աղա ջան, ես
այդպիսի յիմարութիւն քեզանից չէի

սպասում .. երիտասարդ... առողջ, գեղեցիկ... Անտէր մնան այդ ժողովաբանները... երևումէ մեծ գումար է տարւել... վշտից աղիքները շուռ են կել, սիրտը տրաքուել ու ամէն: Եւ ի՜նչ մարդ էր, ի՜նչ մարդ, ոսկի էր և ոչ թէ մարդ: Ո՛չ բարկացկոտ, ոչ պահանջող, ոչ մի բանով նման չէր իր կնօջը, տիրուհու, և ամեն բանում հաւատում էր ինձ... ամեն բանում: „Ստեփան, մի՞թէ բոլոր սրգարները ծխել եմ“: Բոլորը աղա ջան... „Դէ ուրեմն գնա և գնիր նոր արկը“... Իսկ հանգուցեալի սրգարները 100 հատը 30 բուրլուց պակաս չէր լինում... և յանկարծ... վայ աղա ջան, աղա ջան .. գլխիդ մեռնեմ աղա ջան... „Ստեփան, կարծես զգեստս ինձանից բաժանւել է ուզում հ“ը“ .. Շատ ճիշտ էք հրամայում, աղա ջան, հնացել է... „Ուրեմն վերցրու քեզ լինի, այլևս ինձ պէտք չէ“... Դէ հիմա գնա, գտիր այսպիսի աղա և նրան ծառայիր... (լալիս է քարճրածայն). վայ աղա ջան, աղա ջան, չարդ տանեմ աղա ջան, աչքս կուրանար քեզ էտ օրը չը տեսնէի...:

ՍՏԵՓԱՆ և ՕԼԴԱ

ՕԼԴԱ. — (Մտնում է շտապ և անհանգիստ): Ստեփան, ի՜նչ ես անում այստեղ ..

ՍՏԵՓԱՆ. — Էլ ի՜նչ պէտք է անեմ լաց եմ լինում...

ՕԼԴԱ. — Քեզանից այդ ոչ ոք չի խնդրում:

ՍՏԵՓԱՆ. — Ես առանց խնդրելու եմ լաց լինում: Աղայիս չեմ կարողանում մոռանալ շատ եմ ափսոսում... Ի՜նչ աղա էր, զարմանալի, զարմանալի մարդ էր:

ՕԼԴԱ. — Ինքնակուր պատրաստ է:

ՍՏԵՓԱՆ. — Այո:

ՕԼԴԱ. — Իսկոյն ևեթ տար սեղանատուն:

ՍՏԵՓԱՆ. — Լսում եմ: (կողմը). Օ՞տէր իմ Ասուած, տէր իմ Ասուած... մի՞թէ թէյի ժամանակ է, և ինչ ախորժակ ունի թէյ խմելու .. վայ աղա ջան, աղա ջան (կանչելով և լալով, զնում է):

ՕԼԴԱ. — Ախ խեղճ Անդրէյ, մեռնել և այսպէս անսպասելի — դա սարսափելի է: Ահա, սրա հետ յաճախ էր ու-

շագնացութիւն պատահում, և այդ հիւ-
ւանդութիւնը ստացաւ անխժեալ ժո-
ղովարաններում, բայց, ևս երբէք չէի
սպասում այսպիսի դիպածի: Մեռաւ...
և ահա ևս այրի եմ—սարսափելի է:
Բայց և այնպէս պէտք է կարգադրու-
թիւններ անել թաղման համար... Սեր-
գէյ Պետրովիչը տանը չէ, ինչ արած,
ստիպւած ևս պէտք է ամեն ինչ հո-
գած: (Շտապ մօտենում է հեռախօ-
սին եւ զանգահարում): Համար, 383-
25... ինչ, 25 և ոչ թէ 35... այո,
այո, շնորհակալութիւն... (սլաուզայից
յետոյ): „Թաղման գրասենեակից“,
ը՛ր... գիտէք... մեզ մօտ ննջեցեալ
կայ... ինչ, ինչ յիմարութիւն... Իս-
կական ննջեցեալ, ամուսինս մեռաւ,
հասկանում էք. ամուսինս, այո. .
ինչ, որտեղ եմ ապրում, ձեր գրա-
սենեակից երեք տուն վերեւ, Տա-
նէկի տանը. այո, բնակարան №
7, այո. . ինչով կարող էք ծա-
ռայել... տարօրինակ հարց, յարութիւն
տալ իմ ննջեցեալին դուք չէք կա-
րող, ինչ կարիք կայ շատախօսելու—
ուրեմն հարկաւոր է թաղել... ինչ, ինչ

տեսակի՞, առաջին, այո առաջին տե-
սակի, իսկ որքան կարժենայ. ի՞նչ, դա
հօ կատարեալ թաղան է... լսեցէք, ևս
ձեզ հարսանիքի պատուեր չեմ տալիս,
այլ թաղման, հասկանում էք, թաղ-
ման... իսկ երկրորդ կարգի թաղումը
որքան. գիտէք ինչ, ևս ձեզ ուղղակի
կասեմ, որ դուք շատ, անաստուած
թանգ էք թաղում, իմ հարսանիքը
ինձ աւելի արժան նստեց քան... դէ ի
հարկէ բոլորը պէտք է ձերը լինի, եր-
գեցիկ խումբ, հոգեհանգիստ, դիա-
կառք, մի խօսքով բոլոր ձեռնադրու-
թիւնները... Ասացէք խնդրեմ իսկ Յ-րդ
կարգի թաղումը... ինչ... և ոչ մի զի-
ջողութիւն... և միթէ չի կարելի փոքր
ինչ արժան. . անխ այդ ձեր տակսանե-
րը... դէ, ինչ արած, թող այդպէս լի-
նի, նեղութիւն կրէք ուղարկել ձեր
մարդկանցից որեւէ մէկին վերցնելու
հանգուցեալի չափսը, դադաղի համար
այո, այո, իսկոյն .

ՕԼԳԱ և ՄՏԵՓԱՆ

ՄՏԵՓԱՆ. (Մտնում է լսլով): Թէ՛ը
պատրաստ է:

ՕԼՔԱ.~ Վերջապէս, պէտք է լռես
թէ ոչ, դու ինձ ջղայնացնում ես...
(միջոց). Ստեփան:

ՍՏԵՓԱՆ.~ Ինչի՞ք հրամայում . . բայց,
(շարունակելով լացը). բայց ես չեմ
կարողանում մոռանալ, շատ եմ ամի-
սոսում աղայիս...

ՕԼՔԱ.~ Անձ թէ ի՞նչ .. իսկ դու
կարծումես ես չեմ ամիսոսում, ի՞նչ է:

ՍՏԵՓԱՆ.~ Է՛հ, ձեզ ի՞նչ... բայց ի՞նչ
կլինի իմ զրութիւնը առանց աղա-
յիս . . Համեցէք թէյն խմելու...

ՕԼՔԱ.~ Ստեփան, գնա բժիշկ Պրա-
տասովի մօտ...

ՍՏԵՓԱՆ.~ Շատ բարի...

ՕԼՔԱ.~ Եւ կը խնդրես, որ իսկոյն
զայ այստեղ... նա բժշկումէր հանգու-
ցեալին և ի հարկէ կիմանայ Անդրիւ-
շայի մահւան պատճառը:

ՍՏԵՓԱՆ.~ Էլ ինչ պատճառ, մե-
ռաւ էլի. .

ՕԼՔԱ.~ Բացի զբանից, յայտնիր
նաե ոստիկանութեան, այդ անհրա-
ժեշտ է, շտապիր:

ՍՏԵՓԱՆ.~ Շատ բարի, ոստիկանա-
տունը մեր զիմացնէ, իսկոյն տմեն

ինչ կը կատարեմ . Օ՜ տէր իմ Աստ-
ած, տէր իմ Աստած... (զնում է):

ՕԼՔԱ.~ Օ՜հ... որքան զխաջաւանք
ու անհանգստութիւն, և այս բոլորը
այսպէս անսպասելի. երեկ երեկոյեան
ժողովարանից վերադարձաւ տուն և
մեռաւ . . խօսք չունիմ լաւ սիւրբարի
է... ասեմք այս բոլորը պէտք էր սղա-
սել Անդրէյ Իվանիչից: Բայց և այն-
պէս ես այնքան էլ դո՛հ չեմ... մեռաւ...
իսկ ես մինչև անգամ սգազգեստ չու-
նեմ... սա խայտառակութիւն է, կա-
տարեալ խայտառակութիւն: (դուրս է
զնում յուզւած):

ՄՈՒԽԱԼ.~ (Քնի մէջ): Ութնոց, ին-
նոց... (արթնանում է) Բաւականին
քնել եմ... հետաքրքիր է ժամը քանիսն
է. (նայում է իր ժամացոյցին). Օ՛հ՜
արդէն 10-ն է: (վեր է կենում. վրա-
յից թափում են ծաղիկները): Այս
ի՞նչ է . . որտեղ եմ ես . . դէ ի հարկէ
տանս... բայց այս ի՞նչ ծաղիկներ են,
այս ինչ է, սաւան... երեկ ես ժողո-
վարանումն էի... այո՛, այո՛, ժողովա-
րանում, յետոյ վերադարձայ տուն, և
կայ և... ան ան ան, նոր եմ հասկանում

թէ բանը ինչու՞մն է: Սանդուխթներէց բարձրանալիս ես ինձ շատ վատ էի զգում, երեկ ինձ հետ կրկին է ուշագնացութիւն պատահել, աւելի երկար քան առհասարակ... և ահա իմ սիրելի կինը, ինձ մեռելներէ կարգն է դասել... ես մեռել եմ, հա, հա, հա. սատանան տանի: Բայց, երեկ ինչպէս չէր գալիս ինձ այն անիծեալ կարտը, ինձ, մեռեալիս, տարւեցի աջ ու ձախ, երեք հարիւր բուրլուց մնաց միմիայն 40 կոպէկ: (Լսում է Օլգայի ծայրը). Կինս է, աւելի լաւ է պարկեմ, տես նեմ ինչ է պատահել իմ մահւանից յետոյ: (պարկում է):

Օ'ԼԳԱ.- (Մտնում է, ժտննում հեռախօսին եւ զանգահարում) Համար 483-47. . այո, այո, շնորհակալութիւն. որտեղից... տիկին Ավրօրայի խանութից... ա, այդ դժւը էք տիկին, շատ ուրախ եմ... ձեզ հետ խօսում է Օլ'գա Վասիլենա Մուխալովիկիան... այո, այո, չճանաչեցի՞ք ձայնիցս, այդ շատ բնական է. դուք չէք կարող երեակայել թէ, որ աստիճան է ջղերս քայքայւած... քարսափելի. երեակայեցէք, ամուսի-

նըս ինչ անսպասելի սիւրպրիզ արաւ. . դուք ասում էք ինչ. սիւրպրիզ... ամենազգւելի, ամենախայտառակ... երեակայեցէք երեկ երեկոյեան վերադարձաւ ժողովարանից և... վախճանեց... գիտէք նրա հիւանդութիւնը. շնորհակալութիւն, շնորհակալութիւն. . բայց բանը նրանումն է, որ ես չունեմ սեզգեստ այո, սգի զգեստ. դէ ի հարկէ, եթէ ես առաջուց զիտենայի, շատ բնական է, որ ձեզ առաջուց էլ կը պատւիրէի... յուսով եմ, որ չափս վերցնելու կարիք չկայ. դէ ի հարկէ... ի սէր Աստծոյ, որքան կարելի է շուտ, շուտ կարեցէք և ուղարկեցէք... ինչ... ամենաէթանագին, ամենաէթանագին կըտորից...

ՄՈՒԽԱԼ.- Սատանան տանի, ինչ խնայողաբար է ծախսում իմ մահւանից յետոյ:

Օ'ԼԳԱ.- (Շարունակելով): Այո, այո, այդպէս ուրեմն, այս երեկոյ... շատ գեղեցիկ. խորին շնորհակալութիւն. ցըտեսութիւն:

ՍՏԵՓԱՆ.- (Մտնում է): Բժիշկը դեռ քնած է, իսկ ոստիկանութեան՝ դռնա-

պանը յայտնեց... Ա՛խ, տէր Աստուած,
տէր Աստուած... եկել է...

ՕԼԳԱ. - Ո՛վ, դադադ պատրաստողը:
ՄՏԵՓԱՆ. - Ոչ, տան տէրը... Սերգէյ
Պետրովիչը:

ՕԼԳԱ. - Խնդրիր, խնդրիր այստեղ,
շնուտ: (Ստեփանը գնում է). Օ՛հ, ինչ
սարսափելի է այս բոլորը, այրիանալ
և այսպէս անսպասելի. ո՛չ սգազգեստ,
ոչ տրամադրութիւն, բառիս-բուն նը
շանակութեամբ ոչինչ...

ՕԼԳԱ. և ՏԱՆԷՆԻ

ՏԱՆԷՆԻ. - (Մտնում է շտապ): Մի-
թէ իսկապէս մեռել է:

ՕԼԳԱ. - Ինչպէս տեսնում ես սիրե-
լիս: Նրանից այդ սպասելի էր:

ՏԱՆԷՆԻ. - Այո, մարդս ապրում է ա-
պրում և յանկարծ... բարի լոյս թան-
կագինս: (ուզում է համբուրել):

ՄՈՒԽԱԼ. - Լաւ բաներ եմ իմանում
մահւանիցս յետոյ...

ՕԼԳԱ. - Սերժ, այդ ի՞նչ ես անում.
դեռ հանգուցեալը չի ստուել ինչպէս
կարգնէ, դու արդէն ցանկանում ես
համբուրել ինձ... դու չես յարգում իմ

հանգուցեալ ամուսնուն, Սերժ: С С С Р

ՏԱՆԷՆԻ. - Օ՛... Ընդհակառակը... ընդ-
հակառակը սիրելիս: (Մուխալովիին):
Յարգելի և թանկագին հանգուցեալ
Անդրէյ, — ես քեզ չափազանց յարգե-
ցի, սիրեցի, որ դու հնարաւորութիւն
տւիր շատ կարճ ժամանակամիջոցում
ձանաչել քո գեղեցիկ և սիրունիկ կնո-
ջը. ես թանգ եմ գնահատում քո կա-
պակցութիւնը ժողովարանների հետ,
որի շնորհիւ, միայն, մենք չէինք
ձանձրանում քո բացակայութեան մի-
ջոցին:

ՄՈՒԽԱԼ. - Ա՛խ դու անասուն:

ՏԱՆԷՆԻ. - Ըիշտը ասած թանկագինս,
եւ այնքան զոհ եմ, որ սիրելի Ան-
դրիւշան մեռաւ, այնքան, որ մինչև
անգամ պատրաստ եմ նրան համբուրել:

ՄՈՒԽԱԼ. - Ապա մէկ փորձիր:

ՏԱՆԷՆԻ. - Օ՛լ՛գա, սիրելիս, դու չես
կարող երեւեակել, թէ որքան բախ-
որ եմ զգում ինձ... վերջապէս դու ա,
զատ ես, և իմը կը լինես, միմիայն
ինձ էլ պատկանես, միմիայն ինձ:

ՕԼԳԱ. - Ա՛խ, Սերժ, նախ և առաջ
կատարենք մեր պարտականութիւնը,

Թաղենք, հողին յանձնենք նրան, ապա, յետոյ միայն խօսենք մեր ամուսնութեան մասին:

ՄՈՒԽԱԼ - Այդ դեռ կը տեսնենք, թէ ինչպէս կը թաղէք դուք ինձ:

ՏԱՆԷՆԻ - Շատ բարի, սիրելիս, ես այդ հասկանում եմ, և խնդրում եմ որ քեզ հանգիստ պահես, չը ջղայնանաս. ի հարկէ Անդրիւշայն քո ամուսինն էր, խօսք չունիմ, բայց չպէտք է մոռանալ նաև ա՛յն, որ նա, սիրելիս, ,յայնտեղ է՛, իսկ ես ,յայտեղ՛:

ՕԼ՛ԳԱ. - Ա՛խ, Սերժ, այս բոլորը այնքան անսպասելի եղաւ, որ ես գլուխս բոլորովին կորցրել եմ: Երեակայիւր եղել է նաև չորրորդ կարգի թաղուհի իսկ ես պատահիւրեցի թաղել երրորդ կարգով:

ՏԱՆԷՆԻ - Ոչինչ ոչինչ սիրելիս, մի խնայիւր, Անդրիւշայի համար չպէտք է խնայել, նա չափազանց լաւ ամուսին էր քեզ համար:

ՄՈՒԽԱԼ - Սրբիկայ. դեռ գովում էլ է:

ՏԱՆԷՆԻ - Դէ սիրելիս, առայժմ ցը տեսութիւն. այս բոլքս կը վազեմ և կը գնեմ մի գեղեցիկ պսակ, իմ թան-

ակզին Անդրիւշայի համար: Օլ՛գա, սիրելիս, հանգիստ պահիր քեզ և յիշիւր, որ նա ,յայնտեղ է՛, Աստուծ հոգին լուսաւորէ, իսկ ես—,յայտեղ՛: ցը տեսութիւն: (շտապ դուրս է գնում):

ՕԼ՛ԳԱ. - Օ՛հ. ինչ բարի, ինչ հրաշալի մարդ է Սերգէյ Պետրովիչը. մի՞թէ կարելի է նրան համեմատել Անդրէյ Իվանիչի հետ... և ինչպէս ամուսնացայ այսպիսի անտանելի և չնչին մարդու հետ. սարսափելի է, ուղղակի սարսափելի: (վրդոված դուրս է գընում):

ՄՈՒԽԱԼ. Ես մեռել եմ. յամենայն դէպս այդ վճռուած է կնօջա կողմից, միայն չի ստորագրուած և վաւերացուած բժշկի և ոստիկանութեան կողմից... Անպիտաններ... ես ձեզանից շատ շնորհակալ կը լինեմ տիկին Օլգա Վասիլենա, ի՞նչ իմ փոխանորդի ճակատին ևս նոյն կոտորները կապնէք, որին արժանացրիք ինձ կենդանութեանս ժամանակ. ձեզ համար ի հարկէ այդ առանձին դժարութիւն չի լինի: Ստատանա գիտէ, թէ ի՜նչեր չեմ իմանայ քո մահանից յետոյ:

Կնօջ հաւատարմութիւնը մէկ, ընկերօջդ մտերմութիւնը երկուս. ես հաւատացած եմ, որ անպիտան Տանէկը, իմ սառը զիակի վերայ մի գեղեցիկ պսակ կը դնէ, յամենայն դէպս ոչ պակաս քան 50 բոբլի արժողութեան... զեռ գերեզմանիս վրայ էլ արձան կը կանգնեցնէ հետեւալ մակապրութեամբ —, Ննջիւր թանկագին ընկեր, ննջիւր մինչեւ անկողնուս տանի օրը... նա, յայտեղ է՝ — իսկ ես, յայտեղ՝: Սրիկայ, զգեւի անասուն... Իմ կարծիքով, ամեն մի օրի նաւոր ամուսին, եթէ նա ուզումէ ճաշակել ամուսնական քաղցրութիւնը — երջանկութիւնը, հարկաւոր է, որ նա ստեպ ստեպ մեռնի. (ըրսից ճայն). կարծես, մարդ է գալիս... դէ, Անդրէյ Իվանիչ, մարշ սաւանի տակ:

ՍՏԵՓԱՆ և ԳՈՐԾԱԿԱՍՏԱՐ

ԳՈՐԾ. Որտե՞ղ է սիրելիս իմ թանկագին, ձեր հանգուցեալ աղան:

ՍՏԵՓԱՆ. Ահա այստեղ է, սաւանի տակ... (Նայում է). կարծես կենդանի պարկած լինի... ճիշտ չեմ ասում.

ԳՈՐԾ. (Որ մինչ այդ նայում էր իսկապէս... ճիշտը ասեմ, սիրելիս, առաջին անգամն եմ պատահում այս պիսի ուրախ ննջեցեալի, կարծես պատրաստել է ոչ թէ գերեզմանատուն, այլ հանգէս դնալու: Երբեկցէ հիւանդացե՞լ է. .

ՍՏԵՓԱՆ. Երբէք. միայն երբեք ուշագնացութիւն էր պատահում, իսկ ուշքի գալուց յետոյ, ամեն ինչ անցնում էր:

ԳՈՐԾ. Ամուսնացած է:

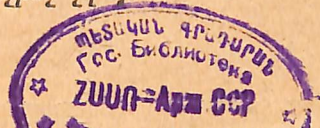
ՍՏԵՓԱՆ. Եւ այն էլ ինչպէս:

ԳՈՐԾ. Մի հարց ես... ինչո՞ւ է այսպէս ուրախ, չլինի, կնօջից բաժանելուց...

ՄՈՒԽԱՆ. Այս ապուշը այնքան էլ յիմար չէ երևում, ինչպէս ցոյց է տալիս իր արտաքինը:

ՍՏԵՓԱՆ. Գուցէ և հէնց այդպէս է, այնքան էլ հաշտ չէին... գիշերը կոխ ցերեկը կոխ, մի խօսքով, գիշեր ցերեկ տուրուդմիտց:

ԳՈՐԾ. Պատահում է, սիրելիս, աշխարհում ամեն ինչ պատահում է, անկարելի ոչինչ չկայ:

ՄՏԵՓԱՆ. (Ուղղելով): Ո՞վ է գլուխը դարձրել այս կողմը...

ԳՈՐԾ. Հէնց ինքը կարող էր դառնալ... ասա խնդրեմ, սիրելիս, գիշերս մեռաւ...

ՄՏԵՓԱՆ. Ժամը 3 ին, լուսաբացին:

ԳՈՐԾ. Դեռ գիտի՞ր չի էլ սառել, զարմանալի է, ինչո՞ւ է այսպէս տաք:

ՄՏԵՓԱՆ. Տէր Աստուծ, դուք ասում էք դիակը դեռ չի՞ սառել... կենդանի չի՞ արդեօք:

ԳՈՐԾ. Կենդանիներից սիրելիս, միայն դերձակներեն են չափս վերցրնում. (չափում է). 2 արշին և 6 վերջօկ. (գրում է իր փոքրիկ տետրում). հէնց այդպէս էլ կը գրենք:

ՄՏԵՓԱՆ. Դազադը լաւը լինի, կադ... նի փայտից պատրաստեցէք:

ԳՈՐԾ. Երբորդ կարգի թաղման համաձայն, ննջեցեալներին, սիրելիս, հասարակ փայտի դազադով ենք թաղում:

ՄՏԵՓԱՆ. Էհ, ամեն բանի ընդունակ է մեր տիրուհին... դազադի համար իսկ խնայողութիւն է անում:

ՄՈՒՆԱԼ. Ես նրան խնայողութիւն

ցոյց կտամ:

ԳՈՐԾ. Գնացէք սիրելիս ձեր տիրուհու մօտ, և յայտնեցէք նրան, որ ես հանգուցեալի չափսը վերցրի, մի որն է ուրիշ կարգադրութիւն չունի՞ արդեօք անելու:

ՄՏԵՓԱՆ. Իսկոյն... օ՛հ, օ՛հ, օ՛հ... (զննում է):

ԳՈՐԾ. Զարմանալի ուրախ ննջեցեալ է, կեանքիս մէջ առաջին անգամն եմ տեսնում... այն աստիճան ուրախ, որ թաղելը նոյնիսկ անխղճութիւն է:

ՄՏԵՓԱՆ. (Մտնում է): Լսել անգամ չուզեց, լաց է լինում և ծնկները ծեծում...

ԳՈՐԾ. Նա լաց է լինում, իսկ սա ծիծաղում է... աշխարհումս ինչէ՞ր չեն պատահում... ց'տեսութիւն սիրելիս:

ՄՏԵՓԱՆ. Ց'տեսութիւն ձերդ մեռելապետութիւն: (դուրս են գնում):

ՄՈՒՆԱԼ. Գրո՞ղը տանի... բաւական հետաքրքիր է... բայց և այնպէս, եթէ ես այսպէս պարկած մնամ, սոքա ինձ կարող են իսկապէս թաղել... օճ... ո՛չ, ներողութիւն տիկին, ЭТОТЪ НОМЕРЪ

ԵԵ ПРОЙДЕТЬ. (վեր է կենում): Նախ
և առաջ հարկաւոր է յետաձգել իմ
թաղումը... (նայում է հեռախօսի զրր-
քոյկին): ,,Թաղման գրասենեակ“ ..
որտեղ է. 383-25 (գտնում է № 1) իսկ
և իսկ... (զանգահարում է): Խնդրեմ,
բարի եղեք միացնել 383-25-ի հեռ
այո, այո շնորհակալութիւն ..(միջոց)
Ո՛վ է խօսողը... Դ՛ուք ինքներդ էք
մեռելներին այն աշխարհ փոխադրողը,
շատ ուրախ եմ: Լսեցէք, կարծեմ ձեզ
պատւիրել են պ-ն Մուխալովիկինի
թաղման համար պատրաստութիւններ
տեսնել . Մուխալովիկինի, այո. շատ
գեղեցիկ ձեր ուղարկած մարդը եկաւ
և հանգուցեալի չափսը վերցրեց դա-
զաղի համար. ի՞նչ, դուք ասումէք
թէ բանը ինչո՞ւն է. պ-ն Մուխալով-
իկինի թաղումը պէտքէ յետաձգել...
անորոշ ժամանակով... ինչո՞ւ, շատ
պարզ, հէնց միայն այն պատճառով,
որ, երեւակայեցէք ննջեցեալը յարու-
թիւն առաւ, կենդանացաւ, այո, այո,
կենդանացաւ. դէ ի՞նչ կարող ես ա-
նել, չի ուղում մեռնել և վերջացաւ...
ի՞նչ, կատա՛կ, սատանան տանի, ի՞նչ

կատակ, ինչէք ասում, ես շատ լուրջ
եմ խօսում... ի՞նչ, ով է խօսում ձեզ
հեռ . հէնց ինքը ննջեցեալը... հա, հա,
հա, վախեցաւ ողորմելին... (ոտքի
ձայն). օհօ... կարծես դարձեալ մարդ
է զալիս. դէ, մարշ սաւանի տակ...
չէ որ ես մեռել եմ... (պարկում է):
ՍՏԵՓԱՆ. (Մտնում է. մատուցարա-
նով թէյ է բերում):

ՄՈՒԽԱԼ. Ստեփան ..

ՍՏԵՓԱՆ. Այս ի՞նչ էր... տէր իմ Ասա-
ւած... այս ի՞նչ է լինում ինձ հետ .
կարծեմ, կարծեմ հանգուցեալի ձայնն
էր... (ղողղողում է. չի կարողանում
խօսել):

ՄՈՒԽԱԼ. Լսի՛ր, իմ հոււատարիմ
Ստեփան...

ՍՏԵՓԱՆ. (Դողդողում է): Տէր-Յի-
սուս, Քրիստոս, հոգոյն հանգուցելոց
ննջեցեալի, մեր ազգայի... քո ծառայ
Անդրէյի .. Տէր Յիսուս Քրիստ ..

ՄՈՒԽԱԼ. Դէ, խլացած ինչ է, սա-
տանան տանի քեզ...

ՍՏԵՓԱՆ. (Սարսափով): Օ՛հօ . հե-
ռու .. հեռու ինձանից... Հայր մեր, որ
յերկինս ես... սուրբ եղիցի... (ասելով

մատուցարանը դնում է պատահած տեղը եւ փախչում):

ՄՈՒԽԱՆ.-Այս յիմարն իսկ վախեցաւ իմ յարութիւնն առնելուց... Բայց և այնպէս սաստիկ քաղցած եմ... նընջեցեալին չի խանդարում երբեմն մի փոքր նախաճաշել... (ուզում է վերցնել թէյը. ոտքի ծայն): Թաւ . դարձեալ ով որ գալիս է, թոյլ չեն տայ մի բաժակ թէյ խմել: (պարկում է եւ սաւանը ծածկում):

ՏԱՆԷՆԵԻ ԵՒ ՍՏԵՓԱՆ

ՏԱՆԷՆԵԻ.-Ես քո մըթմըթոցից բան չեմ հասկանում... Բնչ ես ասում...

ՍՏԵՓԱՆ.- (Սարսափից չի կարողանում մի որոշ քան ասել): Դժբեր... վի... .

ՏԱՆԷՆԵԻ.-Սա կամ հարբած է, կամ ցնդել է. (Մօտենում է Մուխարովկինին): Բանը այն է, որ ես չգիտեմ թէ որտեղ դնեմ պոսակը, հանգուցեալի գլխին, թէ ոտքերին... Ստեփան, չ'գիտես արդեօք, ննջեցեալի ի՞նչ տեղն են դնում պոսակը...

ՍՏԵՓԱՆ.-Կկ. կկկ... կկկկ... կենդ...

ՏԱՆԷՆԵԻ.-Ա՛, հասկանում եմ, կրծքի վրայ, այդպէս էլ կանենք... (դնում է

կրծքի վրայ): Հանգչիր խաղաղութեամբ, թանկազին ընկեր և քնիր, քնիր հանգիստ անվրդով...

ՄՈՒԽԱՆ.-Կաշխատեմ...

ՏԱՆԷՆԵԻ.- (Վեր է թռչում): Ի՞նչ...

ՍՏԵՓԱՆ.-Բրբ. դբ... կկեն... կենդ...

ՏԱՆԷՆԵԻ.-Այդ դու էիր:

ՍՏԵՓԱՆ.-Կկկ. կեն... կենդ...

ՏԱՆԷՆԵԻ.-Ֆաւ, հարբած, գրողը տանի քեզ... բողբոլ այս հարբածի մեղն է... ի հարկէ մեռել է. և ես ինչից վախեցայ... որտեղ է Օ'լգա Վասիլենան. իշի գլուխ (շտապ դուրս է գնում):

ՍՏԵՓԱՆ.-Կկկ... կկկկ... (փախչում է):

ՄՈՒԽԱՆ.-Վերջին ընծան անկեղծ ընկերոջից. ինչ հրաշալի պոսակ է... Խուկոյն երևում է, թէ ինչ շատ է սիրում ինձ—ինձ սիրելով հանդերձ միեւնոյն ժամանակ կնօջս հետ սիրաբանութիւն է արել այն ժամանակ, երբ ես զբաղւած եմ եղել ժողովարանում թղթախաղով... ես չէի տխրում, կինս էլ զբաղմունք ունենալով, չէր գանդատւում ձանձրոյթից... հետեալէս, պէտտէ շնորհակալ լինել մեր ընտանիքի բարեկամից: (նայում է ժամացոյցին):

ИЗДАТЕЛЬСТВО
ВОСТОЧНОЕВРОПЕЙСКОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
СССР

Բայց և այնպէս, ժամանակ է ճանաչել
յուրեան գնալու: (դուրս է գնում):

ՕԼԳԱ և ՏԱՆԷԵԻ

ՏԱՆԷԵԻ - Ի հարկէ, ատերես հարկա-
որ է պահպանել որոշ պարկեշտու-
թիւն, թանկագինս, բայց երբ միայ-
նակ ենք ..

ՕԼԳԱ. - Բայց չէ որ նա դեռ այստեղ
է, միթէ դու այդ չես հասկանում ..

ՏԱՆԷԵԻ. - Շատ բարի, այստեղ է,
բայց չէ որ նա չի կարող վեր կենալ,
մօտենալ մեզ և ասել, „Դուք ինձ խա-
բել էք և ես այդ գիտեմ“:

ՄՈՒԽԱԼ (Մտնում է): „Դուք ինձ
խաբել էք, և ես այդ գիտեմ“:

ՕԼԳԱ. - (Ուշաթափ ընկնում է): Ա՜հ...

ՏԱՆԷԵԻ. - (Նոյնպէս) Ա՜հ...

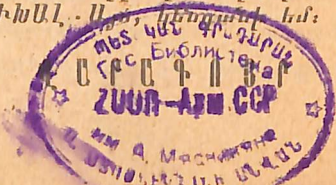
ՄՈՒԽԱԼ. - Հանգստացէք, ես արգելք
չեմ հանդիսանայ ձեր երջանկու-
թեան... պ-ն ծանէկ, դուք հէնց այսօր
կարող էք ամուսնանալ Օլգա Վասի-
լևնայի հետ, հէնց այսօր... ես մեռայ...
(կանչում է). Ստեփան ..

ՍՏԵՓԱՆ. - (Մտնում է սարսափած):

ՄՈՒԽԱԼ. - Վերաբերու, գլխարկս և
ձեռնափայտս...

ՍՏԵՓԱՆ. - Կկկ... կեն... կենդա...

ՄՈՒԽԱԼ. - Ա՜հ, կենդանի եմ:

<< Ազգային գրադարան

NL0316465

